

D. VERANTWOORDING EP-DELEGATIE

Met verkiezingen in onder andere Nederland, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en de eerste fase van de Brexit-onderhandelingen was 2017 een spannend jaar voor de toekomst van de EU. De verkiezing van Macron als president van Frankrijk geeft hoop voor een versterking van de unie die ook GroenLinks graag ziet. Hoewel anti-Europese politieke krachten met uitzondering van Oostenrijk geen plek kregen in nationale regeringen, oefenen zij nog steeds veel invloed uit in het debat over Europa.

De EU27 bewaart tot nu toe de eenheid in de onderhandelingen met het VK over uittreding waardoor er vooruitgang is geboekt in het garanderen van de rechten van Europeanen in het VK en Britten in de EU, de Ierse grenskwestie en het betalen van de vertrekrekening. Door het Britse vertrek ontstaat er binnen de EU27 meer ruimte om aan een Europese toekomstvisie te werken. Jean Claude Juncker presenteerde dit jaar de visie van de Commissie in de vorm van vijf toekomstscenario's voor de EU. Bas constateerde dat die weliswaar interessante opties bieden voor meer of minder Europese integratie, maar geen reflectie bevat over het doorgeslagen marktdenken of democratisch tekort van de unie. GroenLinks pleitte daarom voor een zesde scenario dat de sociale en democratische gebreken van de EU en de eurozone bij de hoorns vat.

KLIMAAT EN ENERGIE

De wereld heeft zich in Parijs verbonden aan ambitieuze klimaatdoelstellingen. In 2017 stond de EU voor de opdracht om deze beloften via Europese wetgeving in daden om te zetten. Die opdracht werd extra belangrijk na de mededeling van Donald Trump om de Verenigde Staten terug te trekken uit het Parijs-akkoord. Bas onderhandelde namens de groene fractie over de belangrijkste stukken Europese klimaatwetgeving.

Het was een moeizame strijd om een ambitieuze inzet voor de hervorming van het emissiehandelssysteem voor elkaar te krijgen. De grondige herziening om de CO₂-prijs substantieel te verhogen werd niet gesteund door de meerderheid. De reparaties die de stemming in de milieucommissie nog overleefden, verwaterden verder in het wetgevingsproces. De zwakke knieën

van veel Europarlementariërs zorgden ervoor dat de grootste vervuilers waaronder de Europese cementsector ook in de toekomst gratis uitstootrechten blijven ontvangen. In de onderhandelingen tussen het Europees Parlement en de nationale regeringen wist Bas de schade in het uiteindelijke akkoord over het emissiehandelssysteem gelukkig nog te beperken. De prijs voor uitstoot zal door dit akkoord weliswaar iets stijgen ten opzichte van de extreem lage prijs nu, maar aanvullend klimaatbeleid wordt door de zwakke uitkomst extra noodzakelijk om de groene transitie op tijd te laten plaatsvinden. Bas ruimde in dat opzicht een belangrijk obstakel voor EU-landen om strikter nationaal klimaatbeleid te voeren uit de weg. Besluit een regering in de toekomst om bijvoorbeeld kolencentrales te sluiten, dan kunnen ze een corresponderende hoeveelheid emissierechten schrappen. Zo wordt die CO₂ niet elders uitgestoten. Bas zette zich afgelopen jaar opnieuw in om de luchtvaart en scheepvaart – twee sectoren die nu extreme uitzonderingsposities voor CO₂-beprijzing hebben – een eerlijke prijs te laten betalen voor hun uitstoot. Hoewel er geen einde komt aan het grote aandeel gratis rechten voor de luchtvaart, komt er dankzij Bas vanaf 2021 wel een jaarlijkse afname van het aantal uitstootrechten. Ook houdt de EU dankzij het werk van Bas druk op de internationale luchtvaart (VN-organisatie ICAO) om de uitstoot terug te dringen. Zo niet dan plaatst de EU de sector per 2023 onder het emissiehandelssysteem.

Bas ging naar Londen om de boel wakker te schudden bij de internationale scheepvaartorganisatie (IMO) van de VN. Daarmee gaf hij een belangrijk signaal af naar deze conservatieve club: ook jullie moeten je huiswerk doen na het akkoord van Parijs, zo niet, dan wacht er Europese klimaatregelgeving voor elk schip dat van en naar de EU vaart.

Ook voor de andere sectoren die buiten het emissiehandelssysteem vallen (zoals transport, landbouw, gebouwen), faalde het Europees Parlement om de beloftes van Parijs waar te maken. De CO₂-reductiedoelstellingen in de zogenaamde *Effort Sharing Regulation* die de milieucommissie overeenkwam, zijn ambitieuzer dan het voorstel van de Europese Commissie, maar ze blijven achter bij wat nodig is om Europa's bijdrage in lijn te brengen met het doel om de opwarming beneden de 2

graden te houden. Toch is de inzet van het Europees Parlement stukken beter dan die van de nationale regeringen. Mede dankzij de druk van Bas weigerde het parlement aan het einde van 2017 na een lange nacht onderhandelen akkoord te gaan met een waslijst aan achterdeurtjes die de klimaatwet betekenisloos maken. In januari zal blijken of het EP bij die afwijzing blijft, aangezien de rechterhelft van het EP toch een stemming heeft afgedwongen. GroenLinks blijft bij een tegenstem.

De Europese Commissie presenteerde eind 2016 een teleurstellende uitwerking van de Energie-unie. De doelstellingen voor energiebesparing (30%) en duurzame energie (27%) in 2030 noemde Bas “een lachertje”: de doelstellingen van Parijs worden daarmee niet gehaald en het voornemen van Juncker om wereldwijde nummer 1 in duurzame energie te worden al helemaal niet.

Er lagen kansen voor het Europees Parlement om deze ambitie op te schroeven. De industriecommissie verhoogde het doel voor energiebesparing naar 40%. Bas was als rapporteur namens het Europees Parlement verantwoordelijk voor het standpunt over duurzame energie. In de milieuc commissie kreeg hij steun voor minstens 35% duurzame energie en verplichte individuele doelstellingen per lidstaat. Helaas werd deze laatste verplichting later door de bevoegde industriecommissie geschrapt, maar het Europees Parlement hield wel in plenaire stemming vast aan de doelstelling van 35%. Ook steunde een meerderheid groene voorstellen om wettelijk vast te leggen dat de EU in 2050 CO₂-neutraal moet zijn en dat er een CO₂-budget op Europees niveau moet komen. Een cruciaal onderdeel van deze wet is de definitie van duurzame energie. Bas voerde een maandenlange strijd om te voorkomen dat biobrandstoffen zomaar als “duurzame energie” wordt aangemerkt en een einde te maken aan destructieve praktijken zoals het opstoken van geïmporteerde palmolie of bomen uit de VS. Het Europees Parlement steunde uiteindelijk zijn voorstel om vanaf 2021 geen palmolie meer te gebruiken als biobrandstof. De idiote praktijk van het opstoken van hele bomen als ‘bio-energie’ werd helaas niet in de ban gedaan. Nu het Europees Parlement zich over de plannen van Bas heeft gebogen, leidt hij de onderhandelingen namens het parlement met de EU-landen. Bas was aanwezig op de klimaatop in Bonn waar de

internationale gemeenschap afspraken maakte over hoe het komend jaar het ambitieniveau opgeschroefd kan worden van de landen die het klimaatakkoord van Parijs ondertekende. Hij benadrukte daar het belang van een geloofwaardig Europees klimaatbeleid, in het bijzonder na het besluit van de Amerikaanse president om de Verenigde Staten terug te trekken uit het Parijs-akkoord. Achter de schermen droeg Bas bij aan de druk op de EU om snel de verlenging van het Kyoto-protocol, dat tot 2020 geldt, te ratificeren.

Om klimaatverandering op tijd tegen te gaan moeten nu de juiste investeringen worden gedaan. Het Juncker-investeringsfonds (EFSI) biedt daarvoor de mogelijkheid. Bas zorgde ervoor dat de criteria werden aangescherpt voor projecten die steun vragen uit dit fonds. Dat was hard nodig want er is grote druk vanuit de lidstaten om subsidie te vragen voor hun gasverslaving die Bas aan de kaak stelt. Bas spant zich ervoor in dat EFSI en andere Europese instrumenten en -wetgeving niet langer bijdragen aan het levensgrote risico dat we onszelf voor jarenlang vastketenen aan gasinfrastructuur in plaats van een echt duurzame energievoorziening. Het komende jaar biedt kansen als de Europese Commissie met plannen voor *sustainable finance* komt. Die zouden ervoor moeten zorgen dat de echte financiële risico's van fossiele investeringen voortaan wél door de markt worden gesignaleerd.

ASIEL EN MIGRATIE

De regeringen van de EU-lidstaten doen er sinds de grote toename van vluchtelingen in 2015 en 2016 alles aan om zoveel mogelijk mensen die naar de EU willen komen, tegen te houden. Ze sloten daarvoor een dubieuze deal met Turkije (in maart 2016) en willen deze kopiëren voor andere nog instabieler landen zoals Libië. Judith bracht een bezoek aan Tunesië met de officiële delegatie van het Europees Parlement om nader te onderzoeken hoe de Libische kustwacht te werk gaat om migranten tegen te houden en wat mensen dwingt de gevaarlijke oversteek van Libië naar Europa te maken.

Europese solidariteit in de opvang van asielzoekers is nog altijd ver te zoeken. Van de afspraak tussen landen om vluchtelingen uit kampen in Italië en Griekenland eerlijk te verdelen kwam veel te weinig terecht. Asielzoekers die op eigen initiatief doorreisden naar elders in Europa werden teruggestuurd naar overvolle

Griekse kampen. Judith ging naar het Griekse eiland Chios om de situatie na de Turkijedeal met eigen ogen te aanschouwen. Door het gebrek aan transparantie en schimmige juridische constructie van deze deal zag zij daar hoe veel vluchtelingen maandenlang in onduidelijkheid verkeren over hun toekomst. Judith pleitte voor sancties als landen hun herverdelingsbeloftes breken en steunde de stap van de Europese Commissie om Tsjechië, Hongarije, en Polen voor het Europees hof te slepen.

De commissie burgerlijke vrijheden behandelde het voorstel van de Europese Commissie om het Europese asielsysteem – waaronder de Dublinregels – te herzien. Daar waar de Europese Commissie vasthield aan het systeem waarbij het eerste land waar de asielzoeker aankomt, de aanvraag moet behandelen, ging het Europees Parlement voor een systeem dat dichter bij het systeem ligt bij het voorstel dat Judith in 2016 met haar collega's deed. Vluchtelingen die in aanmerking komen voor asiel worden daarbij via een herverdelingsleutel herplaatst naar een EU-land waarbij rekening wordt gehouden met zijn of haar voorkeuren. Daarmee zou eindelijk de druk op Italië en Griekenland, waar veel asielzoekers als eerste aankomen, verlicht worden. Samen de verantwoordelijkheid dragen voor de opvang en bescherming van vluchtelingen staat aan de basis van de positie van het Europees Parlement. Door het hevige verzet, met name van enkele Oost-Europese lidstaten, zit deze discussie muurvast in de Raad van Ministers. Bij een functionerend asiel en migratiebeleid hoort ook terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers. In plaats van officiële terugname-overeenkomsten met derde landen zoekt de Europese Commissie het steeds vaker in informele afspraken. Judith maakt zich zorgen over zulke informele constructies zoals met Afghanistan en Mali omdat democratische controle onmogelijk wordt en er geen zicht gehouden kan worden op het welzijn van mensen die teruggestuurd zijn.

Judith zit aan de onderhandelingstafel bij het dossier over de hervestiging van vluchtelingen uit UNHCR-kampen. Zij kreeg steun om het voorstel van de Europese Commissie te wijzigen van een vrijwillige hervestiging in een bindende afspraak om een deel van 1,2 miljoen kwetsbare vluchtelingen uit kampen in de EU op te nemen. De Europese medewetgevers zijn nog druk aan het onderhandelen over de nieuwe regels. In september presenteerde de Europese Commissie

voorstellen om in afwachting van deze nieuwe wet alvast te beginnen met het uitnodigen van vijftigduizend vluchtelingen uit Afrika en het Midden-Oosten. Judith pleit voor deze veilige en legale routes naar Europa om verdrinking op zee tegen te gaan.

Het Europees Parlement behandelde ook de zogenaamde blauwe kaart-richtlijn, die de toegang en het verblijf van hooggekwalificeerde migranten van buiten de EU regelt. Helaas kreeg Judith geen steun voor haar voorstel om ook Europese regels te maken voor migratie van werknemers in laagbetaalde sectoren waar in Europa krapte bestaat.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De Europese leiders zijn dermate geobsedeerd met het terugdringen van migratie naar Europa dat dit thema ook de volledige agenda op ontwikkelingssamenwerking domineert. Dat zag Judith bijvoorbeeld in een werkbezoek aan Tsjaad: de hulp aan dat land waar conflict, droogte en honger grote problemen zijn, ontvangt steeds minder omdat hulp vooral naar prioriteitslanden gaat waar veel migranten vandaan komen. Judith schreef mee aan de Europese inzet voor de EU-AU top en zette zich ervoor in dat Europese ontwikkelingsgelden niet worden aangewend om grensbewaking te financieren, maar om echte kansen te creëren voor jongeren in Afrika om een andere keuze te maken dan zich uit te leveren aan een mensensmokkelaar. Samen met een delegatie naar het Pan-Afrikaans Parlement was Judith aanwezig bij deze EU-AU top in Abidjan, Ivoorkust. Judith waarschuwde ervoor dat fondsen voor ontwikkelingssamenwerking steeds meer worden ingezet voor migratiemanagement terwijl de belofte om de echte grondoorzaken van migratie aan te pakken – armoede, werkloosheid, slecht bestuur, droogte – steeds minder prioriteit krijgen. Zij hield in een speciale werkgroep van de commissie ontwikkelingssamenwerking scherp oog op de migratie-gerelateerde projecten betaald uit de ontwikkelingsbegroting.

Judith werkte met andere groene collega's aan het nieuwe investeringsplan voor Europa's nabuurschap en Afrika. De groene fractie zorgde voor scherpere sociale, milieu en mensenrechtencriteria voor investeringsprojecten om in aanmerking komen voor steun uit dit externe investeringsfonds.

HANDEL

Met de verkiezing van Trump in de VS kwam de intense discussie over het handelsakkoord tussen de VS en de EU (TTIP) op pauze te staan. Dat gold echter niet voor het handelsakkoord tussen de EU en Canada (CETA). Nadat de Raad van Ministers dit akkoord had goedgekeurd kwam het verdrag in februari 2017 voor te liggen in het Europees Parlement. GroenLinks heeft zich altijd verzet tegen CETA en stemde dan ook tegen: het handelsakkoord zal de onvrede over oneerlijke globalisering alleen maar verder aanwakkeren omdat het de handelsbelangen van bedrijven boven het algemeen belang stelt. Een brede meerderheid ging echter akkoord met CETA, waardoor het verdrag voorlopig in werking is getreden in afwachting van ratificatie door de lidstaten. Pas wanneer alle lidstaten akkoord zijn, kan een van de meest controversiële onderdelen van CETA, het arbitragemechanisme voor buitenlandse investeerders, in werking treden. Ondanks het hevige maatschappelijke verzet tegen TTIP en CETA onderhandelt de Commissie stug door aan verschillende vergelijkbare bilaterale handelsakkoorden zoals met Japan, Zuid-Amerika, Mexico, Singapore, Australië en Nieuw-Zeeland. Voorlopig trekt de Commissie te weinig lessen uit de toenemende kritiek dat mens en milieu ondergeschikt worden gemaakt aan handelsbelangen. GroenLinks kreeg geen steun voor het voorstel om een stevigere rol voor het Europees Parlement af te dwingen bij de openingen van onderhandelingen van nieuwe bilaterale verdragen zoals die met Australië en Nieuw-Zeeland. De komende maanden volgt een belangrijk debat over de toekomst van controversiële investeringsbescherming voor bedrijven nu de Europese Commissie een plan voor een multilateraal investeringshof op tafel heeft gelegd. GroenLinks zal deze ontwikkeling nauwlettend blijven volgen.

In maart stemde het Europees Parlement met overgrote meerderheid in met het onderhandelingsresultaat dat Judith behaalde over de wet tegen conflictmineralen. Judith zette dit onderwerp ruim zes jaar geleden op de Europese agenda en kreeg het voor elkaar om bindende regels te krijgen voor de import van mineralen uit conflictgebieden, in plaats van een vrijwillig systeem dat de Commissie aanvankelijk had voorgesteld. Dit is een eerste cruciale stap om grondstoffenwinning die gepaard gaan met mensenrechtenschendingen wereldwijd aan te pakken.

Na dit succes gaat Judith door met de strijd om bedrijven te laten produceren en handelen met respect voor mensenrechten. In april stemde het Europees Parlement in met een rapport over de misstanden in de textielsector waaraan Judith meeschreef. Rampen zoals die in de Rana Plaza fabriek in Bangladesh in 2013 waarbij 1138 mensen om het leven kwamen, moeten voorkomen worden door bedrijven een zorgplicht op te leggen die hun productieketens vrij maakt van mensenrechtenschendingen. Judith kreeg steun voor haar oproep aan de Commissie om met een wetgevend initiatief te komen. De Commissie heeft daar echter nog geen gehoor aan gegeven, dus de strijd gaat door.

Op dezelfde manier zet Bas druk op de Commissie om de import van palmolie die op niet-duurzame wijze is verkregen van de Europese markt te weren. Het Europees Parlement nam daarover een resolutie aan die de Commissie oproep met wetgeving te komen.

BELASTINGONTWIJKING EN WITWASSEN

Judith mocht opnieuw aan de slag als hoofdonderhandelaar in de Europese antiwitwaswetgeving. De richtlijn tegen witwassen en terrorismefinanciering die zij in 2015 door het Parlement loodste werd versneld herzien na de onthullingen van de Panama Papers en de terroristische aanslagen in Brussel en Parijs. Dit bood nieuwe kansen om belastingontduikers en criminelen het leven moeilijk te maken door zoveel mogelijk transparantie te eisen van bedrijven en trusts waarmee deze hun vermogens proberen te verbergen.

Nadat Judith in het Europees Parlement steun had gevonden voor echte openbare registers voor de uiteindelijk belanghebbenden achter bedrijven en trusts begon een lang proces van onderhandelingen met de nationale regeringen. De Raad van Ministers wilde slechts beperkte aanscherpingen van de antiwitwaswetgeving. Er waren negen onderhandelingsrondes voor nodig om aan het einde van 2017 tot een akkoord te komen. Het resultaat mag er zijn: het register voor bedrijven wordt volledig openbaar waardoor iedereen kan vinden welke mensen van vlees en bloed er achter bedrijven schuilgaan. Het register voor trusts is in te zien wanneer je daar als burger of journalist een gegronde reden voor hebt. Bovendien moeten instanties zoals kunsthandelaren en veilinghuizen voortaan verplicht onderzoek doen naar hun klanten

en daarbij controleren op risico's op illegale praktijken. Daarnaast worden EU-landen verplicht hun bestaande kadasters van onroerend goed snel toegankelijk te maken voor opsporingsdiensten voor onderzoek naar criminele praktijken. De EU trekt daarmee lessen uit de schandalen die aan het licht kwamen in de Panama Papers.

Judith zag ook toe op goede implementatie van haar eerdere werk. De Europese anti-witwaswetgeving schrijft voor om een zwarte lijst op te stellen van jurisdicties die onvoldoende regels hebben om witwassen en financiering van terrorisme tegen te gaan. Judith kreeg steun om een halfslachtige lijst van de Europese Commissie te verwerpen waardoor deze opnieuw moet worden opgesteld.

De groene fractie in het Europees Parlement houdt constant druk op de Europese Commissie en nationale regeringen om belastingontwijking hoog op de politieke agenda te houden. Onderzoeken in opdracht van de groene fractie legden de belastingpraktijken van IKEA, BASF en Zara bloot. Ook werd de rol onderzocht van de bedrijven die diensten aanbieden die belastingontwijking mogelijk maken, zoals banken, accountants, en advocatenkantoren. Deze onderzoeken hadden hun impact: de Europese Commissie presenteerde in juni een voorstel voor strengere transparantievereisten voor deze sectoren en verwees daarbij naar het groene onderzoek. In december 2017 kondigde Eurocommissaris Vestager aan dat de Commissie een onderzoek opent naar de belastingpraktijken van IKEA via Nederland naar aanleiding van het onderzoek van de groene fractie. Dit zou ertoe kunnen leiden dat Nederland miljoenen aan ontweken belasting alsnog van IKEA moet innen.

Het Europees Parlement nam een positie in over een nieuwe wet die *country-by-country reporting* (CBCR) verplicht moet maken. Deze maatregel verplicht bedrijven die actief zijn binnen de EU om financiële informatie openbaar te maken over elk land waar ze actief zijn. Helaas stond een rechtse meerderheid toe dat het Europees Parlement diverse uitzonderingen mag blijven maken, waardoor volledige transparantie nog niet in zicht komt.

GEZONDHEID, MILIEU EN CIRCULAIRE ECONOMIE

Er woedde afgelopen jaar een hevig debat over het al dan niet verbieden van glyfosaat, beter bekend

als het landbouwgif RoundUp. Dit goedje is een van de boosdoeners voor de afname in biodiversiteit en heeft ook mogelijke negatieve effecten op de volksgezondheid, terwijl veilige alternatieven beschikbaar zijn. Bas kreeg een meerderheid van het parlement achter zich om bezwaar te maken tegen het voornemen van de Commissie om glyfosaat opnieuw tien jaar toe te staan. De milieuc commissie steunde Bas ook in zijn voorstel om glyfosaat binnen drie jaar helemaal te verbieden en boeren te steunen bij de overgang naar duurzamere landbouwmethodes. Het expertcomité met daarin vertegenwoordigers van lidstaten dat de uiteindelijke beslissing moest nemen over de toelating van glyfosaat behaalde herhaaldelijk geen meerderheid. Uiteindelijk werd in november toch een compromis bereikt waarmee het gif de komende vijf jaar (in plaats van de voorgestelde tien jaar) op de markt blijft.

Al ruim acht jaar wachten Europeanen op regels die hen beschermen tegen hormoonverstorende stoffen. Ondanks een duidelijke wetenschappelijke consensus over het gevaar van deze stoffen kwam de Europese Commissie met een voorstel dat hormoonverstorende stoffen onvoldoende zou reguleren. De lidstaten steunden dit zwakke voorstel, maar Bas tekende bezwaar aan en kreeg een meerderheid van het Europees Parlement achter zich om het te verwerpen. De Europese Commissie moest daarom terug naar de tekentafel om een nieuwe wet te presenteren. Het nieuwe voorstel van de Commissie werd wel aangenomen, en hoewel verre van perfect is dat een grote verbetering ten opzichte van eerdere versies.

Het laatste stuk Europees oerbos van Białowieża op de grens tussen Polen en Wit-Rusland wordt bedreigd. De Poolse regering besloot om de intensivering van houtkap goed te keuren, in strijd met Natura-2000-regels. Bas stelde daarover vragen aan de Europese Commissie die vervolgens een onderzoek instelde en besloot om Polen voor het Hof te slepen. Bas ging het gesprek aan in Polen over het oerbos in het kader van een parlementaire delegatie naar het land.

De Europese groene fractie gaf opdracht om onderzoek te doen naar ontbossing in het Amazonewoud. Daaruit blijkt dat, met toestemming van Brazilië, Europese bedrijven en overheden de ontbossing van het Amazonegebied tot businessmodel maken. Bas pleit daarom voor een ander Europees handelsbeleid,

waardoor de gewassen die tot ontbossing leiden niet langer toegang vinden tot de Europese markt.

Net voor het einde van 2017 werd een akkoord bereikt over wetten die de omschakeling naar een circulaire Europese economie moeten vormgeven. Het Europees Parlement bracht opnieuw ambitie in de door Eurocommissaris Timmermans afgezwakte voorstellen voor een duurzame afvalverwerking. In de onderhandelingen met de nationale regeringen werden compromissen gesloten, maar Bas constateerde tevreden dat het eindresultaat een duidelijke richting heeft: we gaan onvermijdelijk de kant op van een circulaire economie. Zo wordt het storten van afval uitgefaseerd, een steeds hoger percentage afval verplicht gerecycled en producenten worden verantwoordelijk gemaakt voor de kosten die gemaakt moeten worden aan het einde van de levensduur van hun producten. Nu een flinke stap is gezet aan de afvalkant van de circulaire economie, zet Bas zich in om ook de productiekant ambitieus aan te pakken, onder andere door een uitbreiding en herziening van de ecodesignrichtlijn. Daarnaast zal Bas ook zijn werk van afgelopen jaar voortzetten om betere en nieuwe Europese regelgeving rondom plastic te krijgen.

Kunstmest is een voorbeeld waarbij de circulaire economie in de praktijk kan worden gebracht. Het Europees Parlement steunde de inzet van GroenLinks om de hoge cadmiumniveaus in fosfaat aan te pakken. Fosfaat kan beter worden teruggewonnen uit rioolwater dan geïmporteerd uit Rusland of Marokko, waar deze cadmiumniveaus doorgaans veel te hoog zijn.

TRANSPORT

Bas stond aan de wieg van de onderzoekscommissie die het Europees Parlement instelde naar aanleiding van gesjoemel door autofabrikanten met uitstootnormen. In 2015 kwam aan het licht dat veel auto's sjoemelsoftware bevatten waardoor ze tijdens een test in een laboratorium minder uitstootten dan in de praktijk op de weg. Na een jaar onderzoekswerk stemde het Europees Parlement in februari over de conclusies en aanbevelingen. Hoewel het parlement duidelijk het falen van de Europese Commissie en nationale regeringen benoemde, ging het niet ver genoeg bij de oplossing voor meer transparantie en beter markttoezicht op de tests van auto's. GroenLinks had gepleit voor een onafhankelijk agentschap dat

de Europese Commissie en lidstaten volledig zou loskoppelen van de auto-industrie. Helaas durfde het Parlement het echter niet aan om de innige relatie van de politiek en de auto-industrie grondig te verbreken. De wetgeving die de procedure regelt om nieuwe auto's toe te laten tot de interne markt ("typegoedkeuring") werd wel aangescherpt, ondanks hevig verzet van onder andere Duitsland, waar de auto-industrie veel in de melk te brokkelen heeft. Door een sterkere rol van de Europese Commissie worden nationale toezichthouders voortaan strenger in de gaten gehouden of hun tests deugen.

De Europese Commissie heeft inmiddels duidelijke richtlijnen voor EU-landen over het zoeken naar sjoemelsoftware. Maar de EU-landen blijven op hun handen zitten. Bas blijft er daarom bij de Europese Commissie op aandringen om de lidstaten aan te spreken. Tot op heden loopt er alleen een inbreukprocedure naar sjoemelsoftware bij Fiat in Italië. GroenLinks kwam bij een eigen analyse tot de conclusie dat er veel meer misbruik is in Europa en veel meer inbreukprocedures gerechtvaardigd zouden zijn.

Als lid van de transportcommissie kreeg Bas de kans om namens het Europees Parlement een visie te presenteren op het schone vervoer van de toekomst. Om het Parijsakkoord te halen moet de sector in 2050 CO₂-neutraal zijn. Daarvoor is een radicale omslag in de Europese transportsector nodig. Het Europees Parlement onderschreef het principe dat de vervuiler betaalt, inclusief door te kijken naar kilometerheffing voor personenvervoer en bestelwagens. Ook steunde een meerderheid zijn voorstel voor een complete uitfasering van personenauto's die CO₂ uitstoten. Verder stelt zijn rapport de oneerlijke concurrentie tussen de luchtvaart en duurzamere alternatieven aan de kaak: die sector moet eindelijk btw en belasting op kerosine gaan betalen. De Europese Commissie kan nu aan de slag met een zeer ambitieuze inzet van het Europees Parlement voor de toekomst van de transportsector.

PRIVACY EN DIGITALE VRIJHEDEN

Judith zette zich dit jaar opnieuw in op een open internet dat de privacy van burgers respecteert. Bij de uitreiking van de Max van der Stoel prijs hield ze een pleidooi voor een wereldwijd verdrag om privacy te beschermen, gelijk aan het klimaatverdrag van Parijs.

Het Europees Parlement stelde paal en perk aan datagraaien in de e-privacy wetgeving door altijd toestemming te eisen voordat persoonsgegevens door bedrijven mogen worden doorgesluisd en beperkt de mogelijkheden om personen offline te mogen volgen. Ook lukte het om een kritische resolutie door het parlement te loodsen over het Privacy Shield: het data-akkoord met de Verenigde Staten waarbij de persoonlijke data van Europeanen onvoldoende beschermd zijn tegen mogelijke privacy-schendende acties van de Amerikanen.

Op voorstel van Judith eiste het parlement dat in de Europese Cloud zoveel mogelijk vrije en opensource software gebruikt wordt om persoonsgegevens beter te kunnen beschermen. Ook steunde het parlement het voorstel van de Europese Commissie om een Europese Cloud te ontwikkelen om bedrijven, overheden en universiteiten effectiever te laten opereren in de digitale economie.

GroenLinks zette zich ook in om een volledig en strikt verbod op geo-blocking te krijgen. De Raad van Ministers wil slechts een gedeeltelijk verbod waardoor geo-blocking bij cruciale diensten blijft bestaan.

DEMOCRATIE EN RECHTSSTAAT BINNEN DE EU

De afgelopen jaren houdt de Hongaarse overheid een ware heksenjacht op alles wat thuishoort in een gezond werkende democratie en rechtstaat. De persvrijheid is drastisch ingeperkt. De onafhankelijkheid van het rechterlijke apparaat staat onder druk. Rechten van minderheden en vluchtelingen worden geschonden. Ngo's en zelfs een universiteit worden bedreigd in hun voortbestaan. Het is de vraag of Hongarije nog voldoet aan de eisen die de EU stelt op het vlak van democratie en rechtsstaat. Judith werd aangesteld als rapporteur om dit namens het Europees Parlement te onderzoeken. Het eindverslag kan als ultieme maatregel tot een Artikel-7 leiden die in het uiterste geval tot gevolg heeft dat Hongarije zijn stemrecht verliest. Voor een dergelijke stap is echter wel een zware twee-derde meerderheid nodig die niet haalbaar is als de grootste fractie van christendemocraten Victor Orban de hand boven het hoofd blijft houden. Judith bezocht Hongarije in januari 2018 om polshoogte te nemen.

De democratie en rechtsstaat staan ook in Polen ernstig onder druk. Sinds het aantreden van de nieuwe Poolse regering in het najaar van 2015 zijn de democratie en rechtsstaat in het land steeds verder afgegleeden, met een ernstige ondermijning van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht als dieptepunt. Judith schreef mee aan een resolutie van het Europees Parlement die oproept om ook voor Polen een Artikel 7-procedure te openen. De Europese Commissie besloot aan het einde van 2017 tot de historische stap om deze procedure voor het eerst in de geschiedenis te gebruiken voor Polen.

VEILIGHEID

Verschillende terroristische aanslagen in Europa van de afgelopen jaren hadden duidelijke grensoverschrijdende aspecten. Het Europees Parlement besloot met steun van GroenLinks om een onderzoekscommissie in het leven te roepen om te onderzoeken welke tekortkomingen er bestaan in samenwerking tussen nationale politie en justitie binnen de EU. Judith is aangesteld als vice-voorzitter van deze commissie. Zij zorgde ervoor dat bij het onderzoek naar antiterrorismemaatregelen ook de impact op fundamentele rechten wordt meegenomen. Belangrijke discussies over de effectiviteit van maatregelen tegen terrorisme zullen in de komende maanden gevoerd worden. Judith zal daarbij naast betere samenwerking tussen politiediensten en justitie ook inzetten op preventieve maatregelen die ons veiliger maken: het voorkomen van marginalisering en radicalisering.

Het Europees Parlement stemde in met strengere regels voor wapenbezit. GroenLinks steunde deze aangescherpte wet die het moeilijker maakt voor terroristen of verwarde mensen om binnen de Europese Unie aan gevaarlijke wapens te komen. Een meerderheid van rechtse partijen kreeg het wel voor elkaar om nog strengere regels tegen te houden op aandringen van de wapenlobby.

MOEILIJKE WOORDEN?

Komt u in deze verantwoording vervelend jargon tegen? De GroenLinks-fractie produceerde een nieuwe uitgave van het euroabc (zie euroabc.nl) "Van artikel 50 tot zetelverdeling" waarin Europese beleidstaal op GroenLinkse wijze wordt uitgelegd.